

entelektüellerine yer vermektedir ve Seyyid Kutub'un Sünni İslâm'a, Ali Şeriatî'nin de Şii İslâm'a eleştiriler getirdiklerine değinilmektedir.

Ankara Okulu'nun yanı sıra Kersten'in kitabında Şeyh Muhammed Zahid Kotku ve Nakşibendi tarikatının Türkiye'de ürettiği İslâm düşüncesinin etkilerine (s. 97-98), Mustafa Kemal Atatürk (s. 104), Turgut Özel (s. 96), Necmettin Erbakan (s. 21) ve Recep Tayyip Erdoğan (s. 115) gibi uluslararası ölçekte ses getirmiş Türkiyeli siyasetçilerin İslâm düşüncesine olan etkilerine yer verilmektedir. Ayrıca Necip Fazıl Kısakürek, Nurettin Topçu, Sezai Karakoç, Hayrettin Karaman, Nuri Pakdil (s. 95-96) özellikle anılmakta ve bu Müslüman aydınların İslâm'ı modernizmi göz önünde bulundurarak yeniden ifade ettiklerine vurgu yapılmaktadır. Bu arada Cemil Meriç ve Erol Güngör gibi düşünörlere yer verilmemiş olması ilginçtir. Çünkü Araplardan ve İranlılardan bu iki aydının çağdaşı olanlar anılmış ve değerlendirilmiştir.

Kitabın küreselleşme ve daha yeni gündem maddelerini ilgilendiren son bölümünde, özellikle sağlık etiği ve biyoetik gibi konularda sadece Arapça yazıp konuşan müftü ve aydınlar yer vermiş olması ilginçtir. Çünkü spekülâtif ve kavramsal nitelikli sorunlar üzerine Türkiye aydınlarının cevaplar ürettiklerini, ama doğa bilimleri, sağlık bilimleri, teknoloji ve çevre gibi daha ampirik nitelikli alanlarda İslâmî yorumlar geliştirmemiş olduklarını imlemektedir. Anlaşılabilirdiğine göre, Türkiye'deki İslâmî entelektüel düşüncesinin sağlık etiği ve biyoetik başta olmak üzere çevre ve teknolojiyi ilgilendiren sorun alanlarında daha görünür olan görüş ve yorumlar geliştirmesi gerekmektedir.

Çiftçi, F. (2012). *Din Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı ve Uygulama Örnekleri (1. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınları, 347 s.

Medinenur ŞAHİN*

E-mail: ogr.medinenur.sahin@ahievran.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-8480-4994>

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin bir amacı, öğrencilere bilgi ve beceri kazandırmaktır. Bu amaca ulaşmak için izlenen yollar ve ders içeriğinin nasıl öğretilbileceği ile ilgili düzenlemeler öğretim yöntemleri olarak nitelendirilmektedir. (Bilgin & Selçuk, 1991; Taşdemir, 2007; Güneş, 2014; Akyürek, 2017; Aydın, 2018; Akın, 2019) Öğretim

---

* Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Lisans Öğrencisi

yöntemleri geleneksel ve öğrenci merkezli olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. (Cengizhan, 2016; Taşkın & Çakmak, 2017). Geleneksel öğretim yöntemleri bilgiyi öğrenciye aktarmayı amaçlarken; öğrenci merkezli yöntem ve yaklaşımlar, eğitimde aktiflik ilkesinin hayata geçirilmesini, katılımcı öğrenmenin sağlanmasını ve bilginin öğrenci tarafından yapılandırılarak kalıcı hâle getirilmesini amaçlamaktadır. (Özpolat, 2013, s. 8). Probleme dayalı öğrenme, araştırma tabanlı öğrenme, işbirliği temelinde öğrenme, proje temelli öğrenme vb. yaklaşımlar öğrenci merkezli yaklaşımlardan bazılarıdır. (Taşkın & Çakmak, 2017, s. 1229).

Burada tanıtımını yaptığımız kitaba konu olan proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, sosyal bağlam içinde bireyin içsel ilgi ile gerçekleştirdiği bir faaliyet olarak ele alınmaktadır. (Aktan, 2016, s. 39). Bir çalışmanın proje temelli olabilmesi için amaçlı bir eylem olması, bireyin yaşamında bir yerinin olması ve daha da önemlisi bireyi daha değerli ve nitelikli bir yaşama hazırlaması gerekir. Proje yönteminde öğretmenin de ayrı bir yeri vardır. Öğretmenin görevi çocuğun ilgilerini keşfetmek ve bu ilgilerden hareketle öğrenci için deneyim yaşayacağı eğitsel etkinlikler üretmektir. Öğretmen, öğrenci için farklı deneyim imkânlarının ortaya konulması ve öğrencinin sosyal hayatın farklı boyutlarını keşfedebilmesinde anahtar bir role sahiptir. Kilpatrick, proje yöntemini kavramsallaştırırken dört ana yapı üzerinde durmuştur. Birincisi düşünce veya planlamaya dayalı projelerdir. İkincisi bireyin yapmaktan hoşlandığı faaliyet alanlarıdır. Üçüncüsü problem çözme veya üst düzey bilişsel güçlerin kullanıldığı projeler ve dördüncüsü ise belli bir beceri veya bilgi kazanmaya yönelik projelerdir. Proje yönteminin temel pedagojik hedefi yaratıcı, yapıcı, eleştirel ve zihinsel yeteneklerin geliştirilmesidir. (Aktan, 2016, ss. 39-40).

Bu noktada proje tabanlı öğrenme, öğrencilerin konuları derinlemesine inceleyip projeler halinde hazırlayarak ortaya çıkan ürünü diğer öğrencilerle paylaşması ve o konuyu en etkili bir şekilde öğrenmesine fırsat vermektedir. Bu yaklaşım öğrenme-öğretim sürecinde öğrenenin pasif alıcı konumundan; araştıran, inceleyen, bilgiye ulaşan ve elde ettiği bilgileri kullanarak sorun çözen, bağımsız düşünen, yaratıcı bireyler haline getirilmesini temele alan bir öğrenme yaklaşımıdır.

Proje tabanlı öğrenme yaklaşımını konu alan bu kitap, “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı ve Uygulama Örnekleri” adıyla 2011 yılında Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, Fatma Çiftçi tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır. Bu kitapta, Proje Tabanlı Öğrenme yaklaşımının ilköğretim DKAB derslerinde nasıl kullanılabileceğine ilişkin örnekler sunulmuştur. Çalışma, giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, Proje Tabanlı Öğrenme yaklaşımı hakkında bilgiler verilmiş; faydaları, öğrenme-öğretim sürecine etkileri ve amaçlarından bahsedilmiştir. Birinci bölümde, temel öğrenme öğretim yaklaşımları hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra, proje tabanlı öğrenme yaklaşımının ne anlama geldiği, genel özellikleri, üstün yönleri, sınırlılıkları, felsefi temelleri, projelerin planlanması

ve sınıfta uygulanması, proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğeleri, proje tabanlı öğrenme yaklaşımında öğrencinin ve öğretmenin rolleri, değerlendirme, teknoloji kullanımı ve uygulama alanıyla ilgili görüşlere yer verilmiştir.

Kitabın ikinci bölümünde, proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla yapılan materyaller ve öğrencilerin ürettikleri etkinlikler tanıtılmıştır. Öğrencilerin proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla ürettiği etkinlikler şu üniteleri kapsamaktadır: Din ve Ahlak Hakkında Neler Biliyoruz? , Temiz Olmalıyım, Hz. Muhammed’i Tanıyalım, İbadet Konusunda Bilgilenelim, Namaz İbadeti, Ramazan Ayı ve Oruç İbadeti, İslam Dinine Göre Kötü Alışkanlıklar, Kaza ve Kader. Bu bölümün devamında öğrencilerin proje tabanlı öğrenme yaklaşımı çerçevesinde, pano yapma, tiyatro yazma ve oynama, resim çizme, hikâye yazma, resimlerle anlatma, maket yapma, kavram haritası yapma, sunu yapma, sürücü belgesi ve nüfus cüzdanı hazırlama, mektup yazma, şiir yazma, tişört yapma, kolye yapma, ilahi söyleme, slogan oluşturma, afiş yapma, bulmaca hazırlama, yarışma yapma, küp yapma, boyama kitabı yapma, broşür hazırlama, röportaj yapma, haber bülteni hazırlama, video yapma, gazete çıkarma, tebrik katkı yapma, günlük yazma gibi etkinliklerine yer verilmiştir. (Çiftçi, 2012, s. 71). Proje çerçevesinde hazırlanan materyal ve etkinliklerin video kayıtları, resimler haline getirilerek kitaba eklenmiştir. Öğrencilerin tiyatro etkinlikleri, röportajları ve söyledikleri ilahiler kitabın sonunda ek olarak yer almıştır. (Çiftçi, 2012, s. 72). Ayrıca Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımıyla ilgili 4. 5. 6. 7 ve 8. Sınıfları kapsayan 15 tane uygulamalı proje çalışması da kitabın sonuna eklenmiştir.

Din öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımına ilişkin farklı bir çalışma dikkatimizi çekmektedir. 2007 yılında, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, Yasin Uzun tarafından hazırlanan, “Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Kullanılması” isimli yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Bu tezde, Proje Tabanlı Öğrenme yaklaşımının 8. Sınıf öğrencilerinin DKAB dersi, “Kültürümüz ve Din” ünitesindeki akademik başarılarına, öğrencilerin bu derse karşı tutum ve düşüncelerine yönelik inceleme yapılmıştır. Proje Tabanlı Öğrenme yaklaşımının sadece 8. Sınıf düzeyinde ve bir ünite için incelendiği göz önüne alındığında, Din Öğretiminde Proje tabanlı öğrenme yaklaşımını müstakil bir konu olarak ele alan tek çalışmanın elimizdeki bu kitap olduğu görülmektedir.

Ayrıca bu çalışmanın, ünite konularındaki çeşitlilik açısından da ayrı bir öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır. Gerek konu çeşitliliği, gerekse birbirinden farklı projelerin üretilmiş olması ve uygulanması bu alandaki eksikliği gidermesi ve öğretmenlere örneklik teşkil etmesi açısından önem kazanmaktadır.

Bu çalışmayla, proje tabanlı öğrenme yaklaşımının eğitimde yaşanan sorunlara nasıl çözüm üretebildiğini ve İlköğretim DKAB dersinde ne ölçüde uygulanabilir olduğunu test etmenin yanında, bu alandaki öğretmenlere ve Kur’an Kursu öğreticilerine örnekler sunması amaçlanmıştır. Bir sonraki baskısı için kitaptaki görsellerin renklendirilmesi,

görsellerdeki yazıların okunaklı hale getirilmesi ayrıca proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla ilgili örneklerin çeşitlendirilmesi, uygulamalı proje çalışmalarının sayısının artırılması ve kitap içeriğinin yeni müfredata göre gözden geçirilmesi tavsiye edilebilir. Ayrıca ortaöğretim düzeyinde de böyle bir çalışmaya ihtiyaç olduğu açıktır. Bu çerçevede, din öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımını ortaya koyan bu kitabın, öğrenci merkezli uygulamaların etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi sürecinde din eğitimcilerine yol gösterici nitelikte olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2019). *Din Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Bursa: Emin.
- Aktan, S. (2016). 20. Yüzyılda İlerlemeci Bir Filozof: William H. Kilpatrick, *Turkish Studies*, 11/19, 31-48.
- Akyürek, S. (2017). *Din Öğretimi-Model Strateji Yöntem ve Teknikler*. Ankara: Nobel.
- Aydın, M. Z. (2018). *Din Öğretiminde Yöntemler*. Ankara: Nobel.
- Bilgin, B. & Selçuk, M. (1991). *Din Öğretimi*. Ankara: Akid.
- Cengizhan, S. (2016). "Öğretim Yöntemleri", *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, (Ed. Tuğba Yanpar Yelken & Cenk Akay), (4. Baskı), Ankara: Anı, 223-256.
- Güneş, F. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özpolat, V. (2013). Öğretmenlerin Mesleki Önceliklerinde Öğrenci Merkezli Eğitim Yaklaşımının Yeri, *Milli Eğitim Dergisi*, 200, 5-27.
- Taşdemir, M. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Taşkın, N. & Kılıç Çakmak, E. (2017). Öğrenci Merkezli Öğrenme Ortamlarında Oyunlaştırmanın Alternatif Değerlendirme Amaçlı Kullanımı, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6/3, 1227-1248.